

DE EUROPESE
UNIE IN HET
KORT

Migratie en asiel

**Bouwen aan
een open en
veilig Europa**

Al sinds lang zoeken migranten hun toevlucht in Europa. Enerzijds om te profiteren van de mogelijkheden ervan en anderzijds om de ermee samenhangende problemen het hoofd te bieden, ontwikkelt de Europese Unie (EU) een gemeenschappelijk migratiebeleid. Ook heeft zij een gemeenschappelijk Europees asielstelsel ontwikkeld dat asielzoekers in Europa bescherming biedt als zij in eigen land worden vervolgd of bijvoorbeeld kans lopen gemarteld of geëxecuteerd te worden. Bij dit werk zijn nauw overleg en intensieve samenwerking met landen buiten de EU noodzakelijk.

DE EUROPESE UNIE IN HET KORT

Deze publicatie maakt deel uit van een reeks brochures waarin wordt uitgelegd wat de EU doet op verschillende beleidsterreinen, waarom de EU daar een rol speelt, en wat de resultaten zijn.

U kunt deze publicaties, voor zover beschikbaar, online vinden en downloaden:

http://europa.eu/pol/index_nl.htm

Hoe de EU werkt
Europa 2020: Europa's groeistrategie
De grondleggers van de EU
Begroting
Belastingen
Buitenlands en veiligheidsbeleid
Concurrentie
Consumenten
Cultuur en audiovisuele media
De Economische en Monetaire Unie en de euro
Digitale agenda
Douane
Energie
Fraudebestrijding
Grenzen en veiligheid
Handel
Humanitaire hulp en civiele bescherming
Interne markt
Justitie, burgerschap en grondrechten
Klimaatbescherming
Landbouw
Migratie en asiel ✖
Milieu
Ondernemingen
Onderwijs, opleiding, jeugd en sport
Onderzoek en innovatie
Ontwikkeling en samenwerking
Regionaal beleid
Uitbreiding
Vervoer
Visserij en maritieme zaken
Voedselveiligheid
Volksgezondheid
Werkgelegenheid en sociale zaken

INHOUD

Waarom een gemeenschappelijk migratiebeleid?

Migratie: eerder een kans dan een probleem. 3

Wat doet de EU

Een gemeenschappelijke EU-aanpak . . . 4

Vooruitblik. 8

Waarom een gemeenschappelijk asielbeleid?

De EU als beschermingszone 9

Wat doet de EU?

Het gemeenschappelijk Europees asielstelsel 10

Vooruitblik. 12

Lees verder 12

De Europese Unie in het kort:

Migratie en asiel

Europese Commissie
Directoraat-generaal Communicatie
Publicaties
1049 Brussel
BELGIË

Manuscript voltooid in januari 2013

Foto's op de omslag en bladzijde 2: © ccvision.de

12 blz. — 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24152-9
doi:10.2775/76069

Luxemburg: Bureau voor publicaties van de Europese Unie, 2013

© Europese Unie, 2013

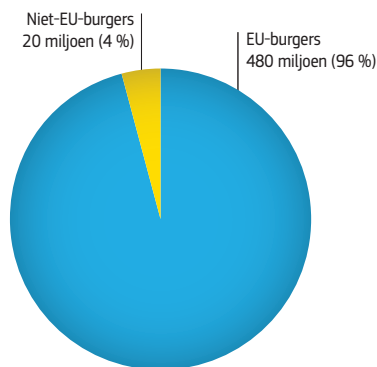
Reproductie toegestaan. Voor overname of reproductie van afzonderlijke foto's dient u de rechthebbenden zelf om toestemming te vragen.

Waarom een gemeenschappelijk migratiebeleid?

Migratie: eerder een kans dan een probleem

Migranten trekken hoe dan ook naar Europa. Dat is een onontkoombaar gegeven waar we ook in de toekomst rekening mee zullen moeten houden. De wereld is geglobaliseerd en reizen is makkelijker en goedkoper dan ooit. Mensen zijn daardoor veel mobieler dan vroeger. Ze komen om allerlei redenen naar Europa. Sommigen komen voor studie of onderzoek, anderen voor werk, en weer anderen om bij hun familie in de EU te gaan wonen. Tegelijkertijd doen zich over de hele wereld steeds meer crisissituaties voor als gevolg van menselijke conflicten of natuurrampen, waardoor mensen soms gedwongen worden hun eigen land te verlaten. Ongeveer 20 miljoen mensen op het totale aantal van 500 miljoen inwoners van de EU komen van buiten de EU.

EU-BEVOLKING IN 2011

Bron: Eurostat.

Migratie heeft niet alleen voordelen voor de migranten zelf, maar ook voor het gastland. Ze vullen de leemten in de arbeidsmarkt op, soms als hooggekwalificeerde specialisten, waaraan in de EU een nijpend tekort is, soms voor werk dat de mensen hier niet meer willen doen. Gezien de huidige en verwachte ontwikkelingen in de bevolkingsopbouw, moet dit beslist worden gezien als een welkome versterking van de beroepsbevolking. Bovendien brengen migranten nieuwe ideeën en methoden mee, die goed zijn voor de creativiteit en het innovatievermogen.

Migratie pakt meestal ook goed uit voor het land van herkomst. Migranten sturen meestal een deel van hun verdiende geld terug en nemen de kennis die zij in het gastland opdoen, later weer mee naar huis. Daardoor verbeteren de levensomstandigheden in het land van herkomst. En er zijn nog andere voordelen, bijvoorbeeld op sociaal en cultureel gebied. De wisselwerking heeft een verrijkend effect en draagt bij tot tolerantie.

Voorwaarde is wel dat de migranten goed integreren in de nieuwe samenleving. En dat is iets wat van twee kanten moet komen. De migranten moeten de regels en waarden respecteren van de samenleving waarin zij terechtkomen, en het gastland moet migranten de kans geven om een volwaardig lid van die samenleving te worden. Dat betekent dat zij de taal moeten kunnen leren, kunnen studeren of werken, en dezelfde rechten moeten krijgen als EU-burgers.

Een van de minpunten van migratie is dat niet alle migranten zich aan de regels houden. Sommigen komen op een toeristenvisum naar de EU en blijven gewoon hier zodra dat afloopt. Anderen reizen clandestien naar de EU en verblijven hier dan illegaal, soms zelfs tegen hun wil. Netwerken van mensenhandelaars en -smokkelaars maken misbruik van mensen zonder papieren. De markt voor zwartwerk werkt ook als een magneet op illegale migranten. Clandestiene migratie moet op alle manieren worden bestreden om de kwetsbaarste groepen te beschermen en te voorkomen dat de bevolking het vertrouwen in het migratiebeleid verliest.

In een EU met 28 landen, waartussen de binnengrenzen bijna helemaal zijn verdwenen en mensen vrij kunnen reizen, zijn die afzonderlijke landen niet meer in staat de migratie op eigen houtje in goede banen te leiden. Het is daarom essentieel dat de EU-landen samenwerken bij het migratiebeheer.

Wat doet de EU?

Een gemeenschappelijke EU-aanpak

De EU-landen bepalen zelf welke procedures migranten moeten volgen om het land binnen te komen en hoeveel migranten zij willen toelaten om er te komen werken. Ter aanvulling en harmonisatie van het nationale migratiebeleid ontwikkelt de EU een **gemeenschappelijk wettelijk kader**. Daarin staan de toegangs- en verblijfsvoorwaarden voor bepaalde categorieën migranten, zoals studenten, onderzoekers en hoogopgeleiden. De bedoeling daarvan is de toelatingsprocedures voor hen te vergemakkelijken en te zorgen dat zij overal in de EU dezelfde rechten genieten. Zo hebben mensen van buiten de EU die al minstens vijf jaar legaal in een EU-land wonen, in de hele EU recht op de status van langdurig ingezetene. Daarmee krijgen zij ongeveer dezelfde economische en maatschappelijke rechten als EU-burgers.

Er gelden gemeenschappelijke regels voor het toelaten van buitenlandse studenten tot de EU.

.....

*Op het **EU-migratieportaal** vindt u praktische informatie over verhuizen naar de EU voor wie naar de EU wil emigreren of voor wie daar al woont.*

*Het **Europees migratienetwerk** geeft actuele en betrouwbare informatie over migratie en asiel voor beleidsmakers en het brede publiek.*

.....

Naar de EU voor **studie of onderzoek**

Om de EU te promoten als een toplocatie voor studie of beroepsopleiding, heeft de EU de toelatingseisen geharmoniseerd voor mensen van buiten de EU die hier:

- hoger onderwijs willen volgen (studenten);
- een erkende middelbareschoolopleiding willen volgen (scholieren);
- een onbezoldigde stage willen doen (stagiairs);
- mee willen doen aan een nationaal of EU-vrijwilligersprogramma (vrijwilligers).

Om te worden toegelaten tot de EU, moeten zij aan bepaalde eisen voldoen. Ze moeten bijvoorbeeld een geldig paspoort, een ziekteverzekering en, voor minderjarigen, toestemming van hun ouders hebben. Ze moeten ook kunnen aantonen dat ze genoeg geld hebben om voor de duur van hun verblijf in hun onderhoud te voorzien en dat ze voldoende kennis hebben van de taal van het gastland. De EU-landen geven de betrokkene een verblijfsvergunning en bepaalde rechten. Studenten mogen bijvoorbeeld werken om een deel van hun studie te bekostigen.

Onderzoek is essentieel voor de groei en het concurrentievermogen. Om de spilfunctie van de EU binnen de internationale onderzoekswereld te verstevigen, moet de EU onderzoekers uit de hele wereld aantrekken. Daarom geldt er een versnelde procedure voor wetenschappers die op uitnodiging van een erkende onderzoeksinstituten in een EU-land komen werken. Zij krijgen een verblijfsvergunning die hun automatisch het recht geeft om als onderzoeker aan de slag te gaan. Daarnaast hebben zij nog een aantal andere rechten, vergelijkbaar met die van EU-burgers, zoals het recht op sociale zekerheid en om onderzoek te doen in andere EU-landen. Ook komen zij in aanmerking voor gezinshereniging. (Hun gezinsleden krijgen dan een verblijfsvergunning met dezelfde geldigheidsduur om bij hen in het gastland te kunnen wonen.)

Naar de EU voor **werk**

De EU beseft dat arbeidsmigratie een belangrijke rol kan spelen bij het stimuleren van de economie, bij het aanvullen van tekorten aan geschoold personeel en het opvangen van veranderingen in de bevolkingsopbouw. Daarom heeft zij maatregelen genomen om het bepaalde categorieën migranten, zoals hogeropgeleiden, makkelijker te maken.

Er moeten hoogopgeleide migranten worden agetrokken om het concurrentievermogen van de EU verder te verbeteren. De „blauwe kaart” van de EU is een speciale werk- en verblijfsvergunning voor migranten. Die zorgt ervoor dat zij makkelijk toegang tot de arbeidsmarkt krijgen en verleent hun een aantal sociaaleconomische rechten, zoals het recht op gezinshereniging en op termijn ook het recht op vrij personenverkeer binnen de EU. De blauwe kaart wordt door middel van een uniforme versnelde procedure afgegeven op basis van gemeenschappelijke afgiftecriteria. Daardoor kunnen de EU-landen flexibel inspelen op de behoeften van hun eigen arbeidsmarkt.

Bovendien vereenvoudigt een gecombineerde werk- en verblijfsvergunning voor migranten in de EU de administratieve procedures, zowel voor de migranten zelf als voor hun toekomstige werkgevers omdat slechts één aanvraag nodig is om in de EU te mogen wonen én werken. Werknemers van buiten de EU krijgen ook een aantal rechten ten aanzien van arbeidsvoorwaarden, de erkenning van opleiding en ervaring, en de toegang tot scholing en sociale zekerheid, die vergelijkbaar zijn met die van EU-burgers.

Dankzij de „blauwe kaart” van de EU kunnen Europese bedrijven makkelijker hoogopgeleiden uit het buitenland aantrekken.

Gezinshereniging is belangrijk voor een goede integratie.

Migratie met het oog op **gezinshereniging**

Gezinshereniging is nog steeds een van de belangrijkste redenen waarom mensen naar de EU verhuizen. Voor hun integratie in de samenleving is het belangrijk dat al in de EU wonende migranten hun gezinsleven in stand kunnen houden. In de EU gelden gemeenschappelijke regels voor het recht op gezinshereniging en aanverwante rechten. Als iemand van buiten de EU al rechtmatig in de EU woont, mogen de gehuwde partner, partner onder bepaalde voorwaarden van het gastland (een geschikte woning en voldoende middelen) bij hem of haar komen wonen. De EU-landen mogen ook de ongetrouwde partner, de financieel afhankelijke volwassen kinderen en de financieel afhankelijke oudere familieleden aan dit lijstje toevoegen. Als zij in de EU komen wonen, krijgen zij een verblijfsvergunning en hebben zij net als andere niet-EU-onderdanen recht op onderwijs, werk en scholing.

Geen migratie zonder **integratie**

De Europese website over integratie helpt een Europese community te creëren van beleidsmakers en mensen uit het veld die zich met integratie bezighouden. Op de website staat ook een verzameling van goede praktijken, nieuws, links, aankondigingen van evenementen en andere informatie over goede integratie-voorbeelden van legaal verblijvende migranten van buiten de EU.

Alleen als zij actief worden betrokken bij alle niveaus van de samenleving in de EU, kunnen migranten goed in hun gastland integreren. Daarom moeten ze vergelijkbare rechten krijgen als EU-burgers. Ze moeten de kans krijgen om de taal van het gastland te leren en om er te studeren en te werken. Kortom, ze moeten het gevoel krijgen „erbij te horen”. Met hun actieve deelname aan de hen omringende samenleving leveren migranten ook een bijdrage aan de economische en sociale ontwikkeling en aan de culturele verscheidenheid van de EU. Tegelijkertijd hebben migranten ook bepaalde verantwoordelijkheden: zij moeten zich houden aan de regels en waarden van hun gastland.

Integratie valt onder de verantwoordelijkheid van de EU-landen zelf. De EU bevordert alleen de onderlinge samenwerking zodat migranten overal vergelijkbare rechten en mogelijkheden krijgen. Zo vormen de „gemeenschappelijke basisbeginselen” voor het integratiebeleid in Europa het kader voor de ontwikkeling van het eigen integratiebeleid van de EU-landen. De „Europese agenda voor de integratie van onderdanen van derde landen” heeft betrekking op de deelname van migranten aan het economische, sociale, culturele en politieke leven in hun gastland. De nadruk ligt daarbij op acties op lokaal niveau en op de rol van het land van herkomst in de integratie van hun onderdanen. De agenda bevat ook een heel instrumentarium aan integratiemogelijkheden waaruit de nationale autoriteiten kunnen putten. Bovendien heeft de EU een netwerk van nationale contactpunten voor integratie gevormd, dat wordt ingezet voor de uitwisseling van beste praktijken en bij het zoeken naar oplossingen voor integratieproblemen. Daarnaast is er nog het Europees Integratieforum, dat als discussieplatform dient voor het maatschappelijk middenveld en de EU-instellingen. Een soortgelijk forum is er tevens voor de lokale en regionale autoriteiten met een taak op het gebied van integratie.

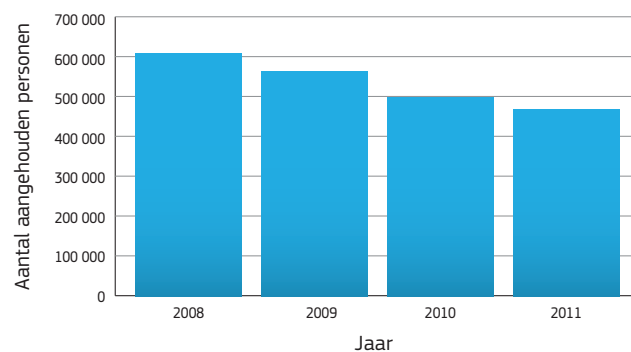
Bestrijding van **illegale migratie**

Veel migranten reizen clandestien of op valse papieren naar de EU. Ze krijgen vaak hulp van criminele organisaties, waarvan ze soms ook na hun aankomst in de EU afhankelijk blijven. Maar de meeste migranten komen de EU legaal binnen op een toeristenvisum. Ze worden pas illegaal wanneer het visum verlopen is en ze gewoon hier blijven (zie de brochure **Grenzen en veiligheid** voor meer informatie daarover). Om het Europees migratiebeleid duurzaam en geloofwaardig te houden, moeten de EU-landen de illegale migratie samen aanpakken.

Een van de uitwassen die moeten worden aangepakt is de mensenhandel en -smokkel. De EU stelt dat strafbaar en biedt steun en bescherming aan de slachtoffers (zie de brochure **Grenzen en veiligheid** voor meer informatie daarover).

Een ander aspect is de markt voor zwartwerk, die niet alleen illegale migranten aantrekt, maar ook hun uitbuiting in de hand werkt. Daarom heeft de EU de straffen verhoogd voor werkgevers die migranten zwart laat werken. Ze biedt dat soort werknemers nu ook meer bescherming, vooral tegen uitbuiting door gewetenloze werkgevers.

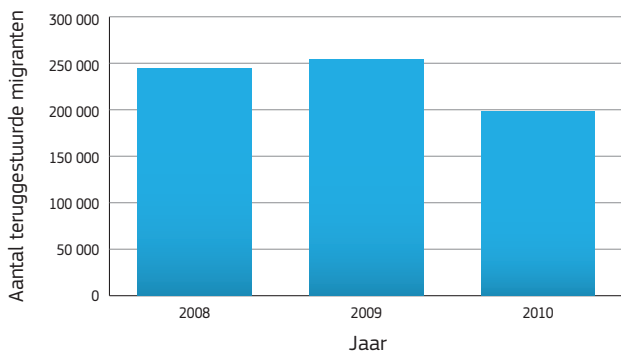
AANGEHOUDEN ILLEGALE MIGRANTEN IN DE EU

Bron: Eurostat.

Terugkeerregelingen voor illegale migranten die terug willen naar hun land van herkomst, zijn onmisbaar voor een duurzaam en geloofwaardig migratiebeleid. In de terugkeerregeling voor illegaal verblijvende migranten van buiten de EU worden hun grondrechten gerespecteerd (overeenkomstig het **EU-Handvest**) en staat het recht op vrijwillige terugkeer voorop. De EU streeft naar een harmonisatie van de aanpak van de EU-landen voor de terugkeer van illegale migranten en bevordert hun re-integratie in het land van herkomst. De EU-landen moeten daarom gaan samenwerken, bijvoorbeeld door gezamenlijke repatriëringsvluchten te organiseren en afspraken te maken met de landen van herkomst over de regels voor wederopname van hun onderdanen.

AANTAL TERUGGESTUURDE ILLEGALE MIGRANTEN

Bron: Eurostat.

Dialogo en samenwerking met landen buiten de EU

De EU moet nauw gaan samenwerken met de landen van herkomst en doorreis om de migratie naar de EU in goede banen te leiden. De **totaalaanpak van migratie en mobiliteit** dient als overkoepelend kader voor het migratiebeleid naar buiten toe. Het geeft vorm aan de dialoog en samenwerking tussen de EU met andere landen op asiel- en migratiegebied, en wordt nauw afgestemd op het buitenlands en ontwikkelingsbeleid van de EU.

De totaalaanpak biedt een evenwichtig en alomvattend recept voor samenwerking met het oog op:

- een betere organisatie van legale migratie en een goed beheer van de mobiliteit;
- preventie en bestrijding van illegale migratie en mensensmokkel;
- maximalisatie van de impact van migratie en mobiliteit op de ontwikkeling;
- verbetering van de internationale bescherming en de externe dimensie van het asielrecht.

De EU probeert dat te bereiken via bilaterale dialogen met belangrijke partners, bijvoorbeeld met de landen ten zuiden van de Middellandse Zee, van het Oostelijk Partnerschap en op de Westelijke Balkan, evenals met Turkije, Rusland, China, India, Zuid-Afrika en Nigeria. Daarnaast zijn er regionale dialogen met Afrikaanse, Aziatische en Zuid-Amerikaanse landen.

Die contacten bieden de EU de gelegenheid ervaringen en goede praktijken met partnerlanden uit te wisselen en concrete samenwerkingsmogelijkheden te bespreken. Het gaat onder andere om programma's en projecten die ervoor moeten zorgen dat landen buiten de EU de

doelstellingen van de totaalaanpak halen. De **mobilitieitspartnerschappen** die de EU en de EU-landen met bepaalde partnerlanden sluiten, zijn in dat verband een belangrijk middel.

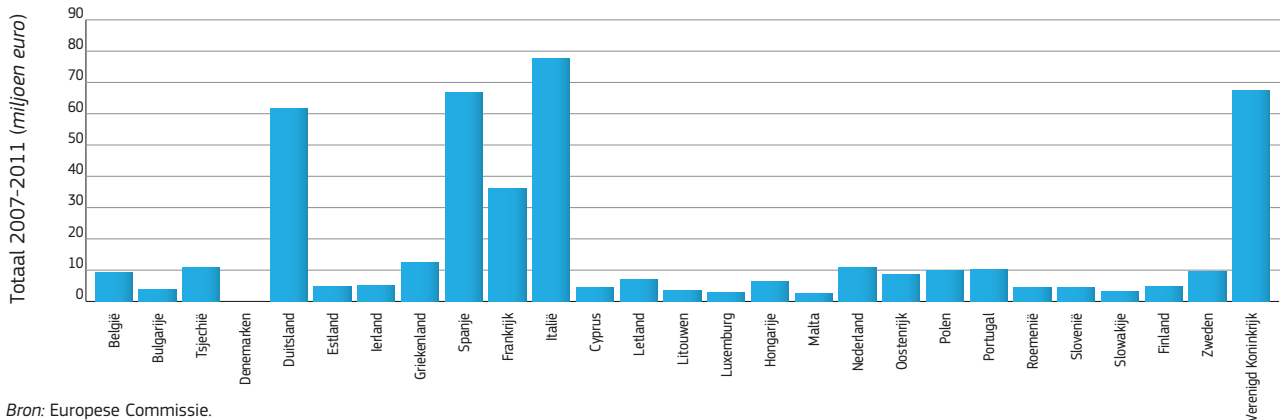
Financiële steun voor migratiebeheer

Om de EU-landen te helpen de migratie beter te controleren, komt de EU hen financieel tegemoet, vooral ten behoeve van de integratie van legale migranten en de terugkeer van illegalen. Zo heeft de EU in de periode 2007-2013 via het **Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen** 825 miljoen € beschikbaar gesteld voor initiatieven van de EU-landen voor een betere integratie van migranten in de samenleving. Het fonds ondersteunt initiatieven, zowel op nationaal als op EU-niveau, zoals interculturele training voor het maatschappelijk middenveld, taal- en burgerschaps cursussen voor migranten, en voorbereidingscursussen in de landen van herkomst (om voorlichting te geven over de gastlanden).

Een door het Europees Fonds voor de integratie van onderdanen van derde landen gesubsidieerd vrijwilligerscentrum in het Poolse Warschau helpt migranten met het maken van vertalingen.

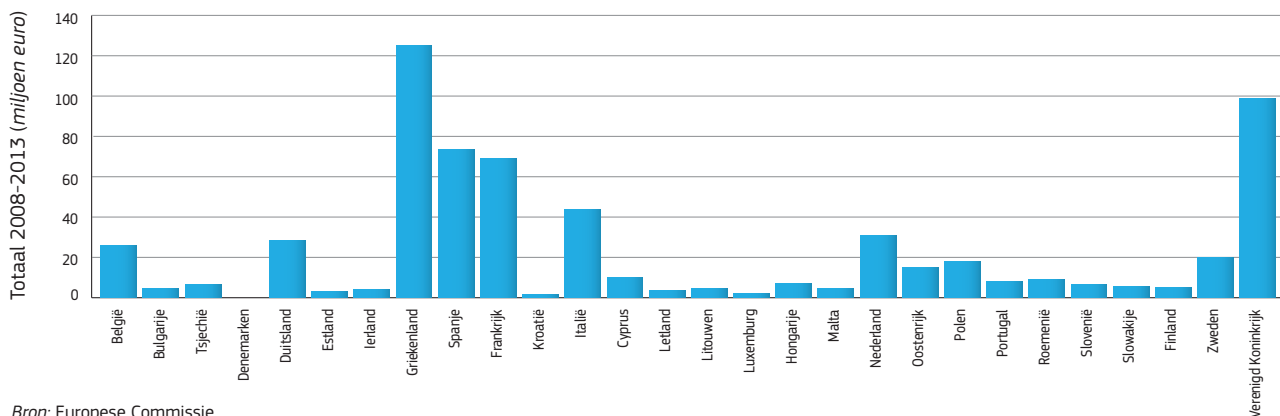
EUROPEES FONDS VOOR DE INTEGRATIE VAN ONDERDANEN VAN DERDE LANDEN

In de periode 2008-2013 heeft de EU via het **Europees Terugkeerfonds** 676 miljoen € uitgekeerd voor activiteiten van de EU-landen voor vrijwillige of gedwongen terugkeer, bijvoorbeeld in de vorm van gezamenlijke repatriëring. Het fonds kan ook worden ingezet voor een betere voorlichting van illegale

migranten over hulp bij vrijwillige terugkeer en over de risico's van illegale migratie. In het bijzonder steunt de EU de samenwerking van de EU-landen met terugkeerlanden om teruggekeerde migranten te helpen zich opnieuw in hun land van herkomst te vestigen.

EUROPEES TERUGKEERFONDS

Vooruitblik

De EU zal zich blijven inzetten voor gemeenschappelijke oplossingen voor de migratieproblematiek. Dat is niet alleen in het belang van de Europese samenlevingen, maar ook in dat van de migranten die in Europa een beter leven zoeken. Vooral wat betreft de toelatingsprocedures en de rechten van seizoensarbeiders en door bedrijven uitgezonden werknemers, moet er nog het een en ander gebeuren. Het is voorts in het

belang van onderzoekers, studenten, scholieren en stagiairs om de voorwaarden voor toelating, verblijf en mobiliteit binnen de EU doeltreffender en inzichtelijker te maken. De EU zal blijven onderhandelen over terugkeerakkoorden met verschillende landen buiten de EU om de illegale migratie beter aan te pakken. Bovendien zal zij de regionale en bilaterale dialoog en de samenwerking met de belangrijkste partnerlanden uitbouwen en versterken.

Waarom een gemeenschappelijk asielbeleid?

De EU als beschermingszone

Asiel is een vorm van internationale bescherming van mensen die hun eigen land ontvluchten vanwege een gegronde angst voor vervolging. Ook mensen die een reële kans lopen om bij de terugkeer in hun eigen land ernstig letsel op te lopen, krijgen bescherming. Volgens cijfers van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen (UNHCR) hebben in 2011 wereldwijd meer dan 860 000 mensen asiel aangevraagd. Hoewel de meeste vluchtelingen in een buurland asiel aanvragen, werd in totaal ongeveer 35 % van alle asielaanvragen in de EU ingediend. De EU heeft volgens het **Handvest van de grondrechten** en het **Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie** de plicht om mensen in nood te beschermen. Het is ook een internationale verplichting die voortvloeit uit het **Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 1951**.

Het aantal asielaanvragen in de EU is niet gelijkmatig verdeeld over de EU-landen. In 2011 werd bijvoorbeeld meer dan 90 % van alle asielaanvragen ingediend in niet meer dan tien landen, met Frankrijk en Duitsland aan kop. Houden we ook rekening met het aantal inwoners van het land van opvang, dan scoren Malta, Cyprus, Zweden en België het hoogst. De ligging van

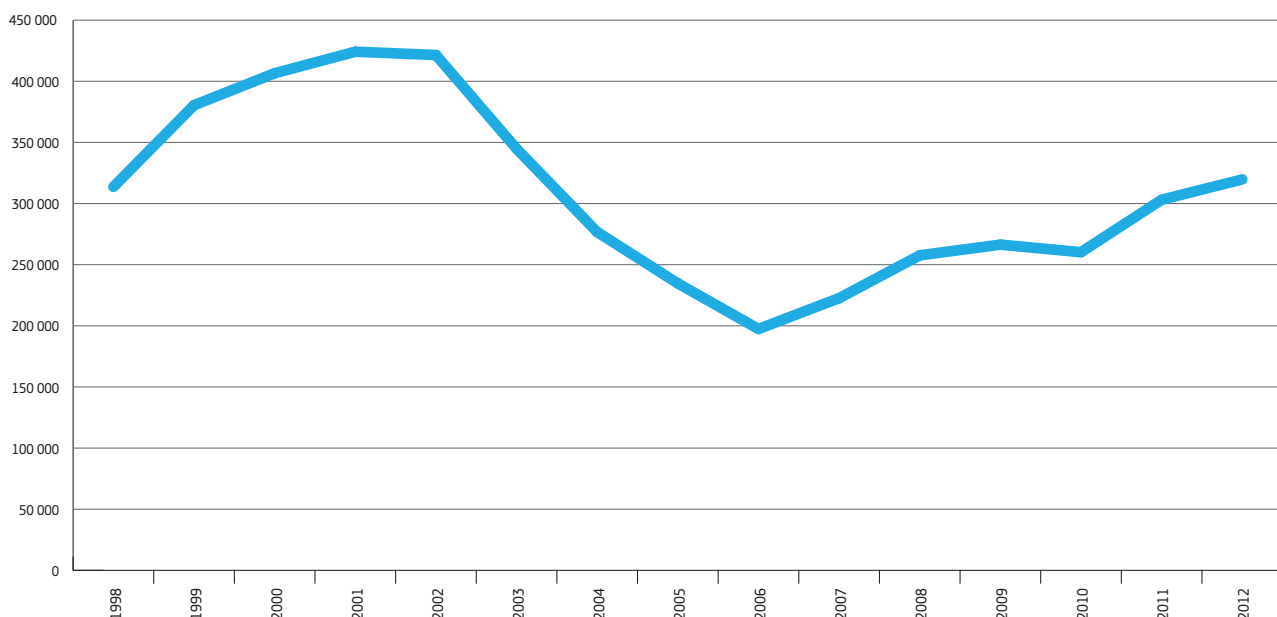

© Stockphoto/Brian Jackson

De EU beschermt mensen die op de vlucht zijn voor vervolging of oorlog.

deze landen, hun geringe omvang en hun van oudsher soepele asielbeleid zijn verantwoordelijk voor het onevenredig hoge aantal asielaanvragen dat zij ontvangen. Daarom moet de EU zich solidair tonen en helpen de verantwoordelijkheid voor de bescherming van vluchtelingen te dragen.

ASIELAANVRAGEN IN DE EU-27

Wat doet de EU?

Het gemeenschappelijk Europees asielstelsel

Sinds 1999 werkt de EU aan een **gemeenschappelijk Europees asielstelsel** om bepaalde aspecten van de nationale asielprocedures gelijk te trekken. De bedoeling is de asielprocedures veilig, eerlijk en doeltreffend te maken en om misbruik te voorkomen. Aan het hart van het gemeenschappelijk stelsel ligt de harmonisatie van de normen voor bescherming en opvang in de EU. Dat garandeert dat asielzoekers overal in de EU dezelfde kans op internationale bescherming krijgen. Tegelijkertijd berust het gemeenschappelijk stelsel op goede samenwerking en solidariteit, zowel tussen de EU-landen onderling als met de landen van herkomst en doorreis.

Het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken (EASO) bevordert de samenwerking tussen de EU-landen door goede praktijken en informatie uit te wisselen en opleidingen op EU-niveau te verzorgen. Het bureau verleent ook technische en operationele steun aan EU-landen in probleemsituaties, bijvoorbeeld bij een uitzonderlijk hoog aantal asielaanvragen.

Welk land is verantwoordelijk voor een asielaanvraag?

Om te voorkomen dat een asielzoeker van het ene EU-land naar het andere wordt gestuurd, zonder dat een van die landen de verantwoordelijkheid neemt, en hij in meerdere EU-landen een asielaanvraag indient („asielshoppen”), moet elk EU-land kunnen bepalen of het verantwoordelijk is voor de asielaanvraag. Met de gemeenschappelijke EU-regels kan snel worden vastgesteld welk land als enige verantwoordelijk is voor de behandeling van de asielaanvraag. De regels zijn gebaseerd op criteria zoals waar de aanvrager woont, waar zijn eventuele familieleden wonen, welk land hem een visum heeft gegeven en waar hij de EU binnengekomen is. Daarom kunnen de EU-landen beschikken over de database **Eurodac**, waarmee vingerafdrukken kunnen worden vergeleken om na te gaan of een asielzoeker al eerder een asielaanvraag in een ander EU-land heeft ingediend.

© Europese Unie

Een vluchteling in een opvangcentrum in Rome (Italië) dat subsidies krijgt van het Europees Vluchtelingenfonds.

Opvang van asielzoekers

De opvang van asielzoekers moet, zolang er nog geen besluit over hun aanvraag is genomen, aan een aantal minimumeisen voldoen. Door asielzoekers in de hele EU op fatsoenlijke en vergelijkbare wijze op te vangen, wordt ook voorkomen dat zij van het ene naar het andere EU-land trekken op zoek naar de beste behandeling. Volgens de minimumnormen van de EU voor de opvang van asielzoekers moeten de EU-landen de betrokkenen een paar materiële zaken bieden, zoals onderdak, kleding, voedsel en zakgeld. Zij moeten ook zorgen voor medische en psychologische zorg en, in het geval van kinderen, voor toegang tot onderwijs. Asielzoekers hebben recht op gezamenlijke opvang met hun gezin, op een beroepsopleiding en onder bepaalde voorwaarden ook op toegang tot de arbeidsmarkt.

Procedure voor het toekennen van de vluchtelingenstatus

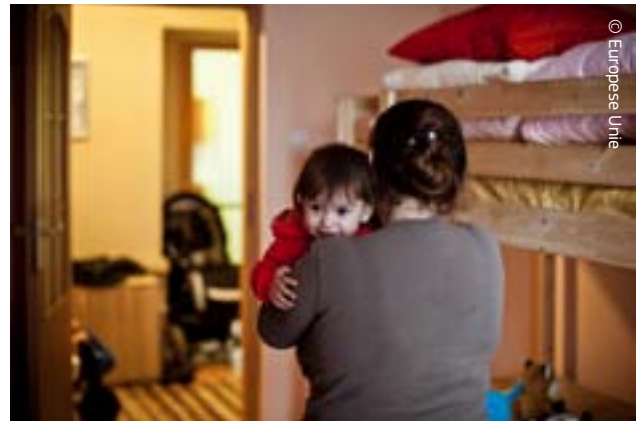
De manier waarop EU-landen de vluchtelingenstatus verlenen of intrekken, loopt sterk uiteen als gevolg van specifieke grondwettelijke bepalingen of bestuursrechtelijke tradities. Toch geeft de EU een paar gemeenschappelijke basisgaranties voor mensen die op de vlucht zijn voor vervolging en internationale bescherming vragen: ze hebben recht op een eerlijke en doeltreffende asielpcedure. De asielzoeker moet informatie krijgen over de procedure, bij afwijzing in beroep kunnen gaan en gratis rechtshulp krijgen als hij zich die zelf niet kan veroorloven. Er worden ook minimumeisen gesteld aan de besluitvorming. De belangrijkste eis is dat er een objectief en onpartijdig individueel besluit wordt genomen door een bevoegd persoon.

Vluchtelingenstatus

Voordat iemand asiel krijgt, moet hij als vluchteling worden erkend. Daarom is het zo belangrijk dat de EU-landen het begrip „vluchteling” op dezelfde manier uitleggen. De EU heeft de criteria daarvoor geharmoniseerd: een niet-EU-onderdaan of staatloze die uit gegronde vrees voor vervolging wegens ras, geloof, nationaliteit, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep zijn land van herkomst heeft verlaten en daar niet naar kan of wil terugkeren.

Wie niet in aanmerking komt voor de vluchtelingenstatus, maar toch niet naar zijn land van herkomst kan terugkeren vanwege een reële kans op ernstig letsel (doodstraf, executie, marteling, onmenselijke of mensonterende behandeling, ernstige individuele levens- of persoonlijke bedreiging als gevolg van willekeurig geweld), kan aanspraak maken op „subsidiare bescherming”.

Wie internationale bescherming geniet, heeft bepaalde rechten: hij mag bijvoorbeeld niet worden teruggestuurd naar het land waar hij vervolgd wordt, hij moet een verblijfsvergunning krijgen, en binnen en buiten het gastland kunnen reizen. Hij moet ook toegang krijgen tot de arbeidsmarkt, sociale zekerheid, gezondheidszorg, onderwijs en eventuele programma's die de integratie in het gastland bevorderen. Voor wie alleen subsidiare bescherming geniet, gelden er soms nationale beperkingen, bijvoorbeeld wat betreft sociale zekerheid.

Een gezinsopvangcentrum voor Tsjetsjeense vluchtelingen in Lublin (Polen), waaraan het Europees Vluchtelingenfonds meebetaalt.

Dialogo en samenwerking met landen buiten de EU

In het kader van haar **totaalaanpak van migratie en mobiliteit** promoot de EU internationale bescherming en helpt zij landen buiten de EU om hun asielsystemen te verbeteren. Zij wil daarmee bereiken dat mensen in nood beter worden beschermd en zo veel mogelijk in hun eigen regio worden opgevangen. Daartoe voert de EU in samenwerking met de UNHCR **regionale beschermingsprogramma's** uit om de opvangcapaciteit in de betrokken regio's te vergroten en de bescherming van vluchtelingen te verbeteren met behulp van duurzame oplossingen (terugkeer, lokale integratie of vestiging buiten de EU).

Financiële steun voor vluchtelingenopvang

Het Europees Vluchtelingenfonds is in het leven geroepen om de EU-landen te helpen bij de opvang van vluchtelingen. In de periode 2008-2013 heeft het fonds 630 miljoen € vrijgemaakt voor opvang door de EU-landen of de EU, vooral in landen met een relatief groot aantal asielzoekers, waardoor de opvangcapaciteit van het asielsysteem in het gedrang kwam. Het heeft ook geïnvesteerd in scholing van lokaal personeel in de omgang met asielzoekers en vluchtelingen, betere opvangfaciliteiten voor asielzoekers en de versterking van de positie van vluchtelingen via sociale en juridische hulpverlening, taalcursussen enz. Het fonds betaalt ook mee aan de **relocatiekosten**, bijvoorbeeld wanneer vluchtelingen van buiten de EU of vanuit een EU-land naar een ander EU-land worden overgebracht.

Vooruitblik

De EU heeft in de afgelopen jaren gewerkt aan de verbetering van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel. De wetgeving is onlangs aangepast om de asielprocedures van de EU-landen nog beter op elkaar af te stemmen zodat die sneller, eerlijker en efficiënter worden. Dat is niet alleen in het belang van de EU-

landen, maar garandeert ook dat de kans om als vluchteling te worden erkend in de hele EU ongeveer gelijk is. De EU zal ook meer gaan doen om landen buiten de EU te helpen met de vluchtelingen- en asielproblematiek, onder meer via regionale beschermingsprogramma's.

Lees verder

- ▶ **Directoraat-generaal Binnenlandse Zaken:** <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs>
- ▶ **EU-migratieportaal:** <http://ec.europa.eu/immigration>
- ▶ **Europees migratienetwerk:** <http://emn.intrasoft-intl.com>
- ▶ **Europese website over integratie:** <http://ec.europa.eu/ewsi>
- ▶ **Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken:** <http://easo.europa.eu>
- ▶ **Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor Vluchtelingen:** <http://unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/home>
- ▶ **Vragen over de Europese Unie? Europe Direct kan u helpen:** 00 800 6 7 8 9 10 11
<http://europedirect.europa.eu>

